

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทซึ่งดำเนินอยู่ในสภาวะธุรกิจแบบโลกไร้พรมแดน และการค้าเปิดเสรี มีการติดต่อทางธุรกิจระหว่างในประเทศตลอดจนติดต่อไปยังต่างประเทศ ทำให้การดำเนินงานมีความซับซ้อนมากขึ้น ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันตลาดทุนทั่วโลกมีความผันผวน และมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วตลอดเวลา บริษัทจึงต้องดำเนินงานอย่างรอบคอบ มีการปรับปรุงวิธีการบริหารกิจการและจัดระบบการตรวจสอบการดำเนินงาน รวมถึงการใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริษัท เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่บริษัท สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุนในบริษัท ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย เช่น เจ้าหนี้ ผู้ขาย ลูกจ้าง พนักงาน รัฐบาล สังคม และประชาชน และในสภาพการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นธุรกิจเจ้าของคนเดียว บริหารจัดการโดยเจ้าของทั้งหมด ได้เปลี่ยนไปเป็นการขยายกิจการเพิ่มขึ้น อาจมีการขยายสาขา ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเจ้าของกิจการอาจมีความต้องการการระดมทุนจากบุคคลอื่น เพื่อนำมาใช้เป็นปัจจัยในการดำเนินธุรกิจให้เติบโต และมีเงินทุนหมุนเวียนต่อไป เมื่อธุรกิจมีการขยายมากขึ้น การบริหารจัดการโดยเจ้าของทำไม่ได้ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีตัวแทนในการจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานของบริษัทคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สิ่งที่ต้องมีตามมาคือการดูแลตรวจสอบการทำงานของตัวแทนของเจ้าของดังกล่าว ว่าได้ทำหน้าที่ตามความสามารถและความรับผิดชอบหรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) จึงเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจอย่างมาก ว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของบริษัท ซึ่งตลาดทุนในหลายประเทศ รวมถึงตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความเห็นว่า การที่บริษัทมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี จะมีระบบการวัดผลการดำเนินงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ และช่วยส่งเสริมให้บริษัทมีการพัฒนาและเติบโต สร้างความโปร่งใส เพิ่มความเชื่อมั่น และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

โดยทั่วไปจะมีการให้คำจำกัดความของการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่แตกต่างกันไป คำจำกัดความโดย องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD, 1998) หมายถึง การจัด โครงสร้างและความสัมพันธ์

ระหว่าง ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และฝ่ายจัดการ เพื่อส่งเสริมให้ได้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักขององค์การอย่างดีที่สุด

คำจำกัดความโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2544) หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายจัดการ คณะกรรมการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียที่ประกอบ (อุษณา ภัทรมนตรี, 2547, หน้า 8-5)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือบางครั้งรู้จักกันในนาม “บรรษัทภิบาล” หรือ “ธรรมาภิบาล” โดยพัฒนามาจากหลักสากล (Universal Codes) ของการกำกับดูแลกิจการที่ใช้อ้างอิงระหว่างประเทศ ประกาศโดย The International Corporate Governance Network [ICGN] ในวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 1999 ซึ่งพัฒนาจากรายงานผลการศึกษาของธนาคาร โลกและองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา (OECD, 1998) แบ่งเป็น 5 ประการ ดังนี้

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น (The Rights of Shareholders)
2. การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น (The Equitable Treatment of Shareholders)
3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียอื่น (The Role of Stakeholders in Corporate Governance)
4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Disclosure and Transparency)
5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (The Responsibilities of the Board)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดำเนินการต่อเนื่องในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยได้จัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการฉบับปรับปรุง สิงหาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งนำเสนอหลักการที่คาดหวังให้บริษัทปฏิบัติตาม 40 ข้อ และเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นให้บริษัทมีการนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติ ตลาดหลักทรัพย์จึงได้เลือกหลักการของการกำกับดูแลกิจการที่ดีจำนวน 15 ข้อ เพื่อให้บริษัทสามารถนำไปถือปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก และเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว รวมทั้งเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัท ตลาดหลักทรัพย์เชื่อมั่นว่าการดำเนินตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพราะเป็นสิ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานการจัดการที่ดี อันเป็นสิ่งที่พึงคาดหวังจากบริษัทจดทะเบียน ซึ่งมีส่วนทำให้บริษัทได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพของฝ่ายจัดการ อันจะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2544, หน้า 1)

จากการที่ประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการลดค่าของเงินบาทในปี พ.ศ. 2540 มีผู้ให้ความเห็นว่า บริษัทจดทะเบียนของไทยมักจะมีการกำกับดูแลกิจการไม่ดีนัก และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะดังกล่าว ทั้งนี้ เนื่องจากบริษัทจำนวนมากขาดการควบคุม และขาดการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้ลงทุน หรือแม้แต่ฝ่ายจัดการของบริษัทเอง ไม่สามารถประเมินความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ไทยประสบอยู่ร้ายแรงมาก และใช้เวลาในการแก้ไขนาน เนื่องจากผู้ลงทุนภายนอกซึ่งมีศักยภาพขาดความเชื่อมั่นในการที่จะเข้าไปลงทุนกับบริษัท ดังนั้น การปรับปรุงการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทไทย โดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำประเทศให้พ้นจากภาวะวิกฤต และเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เนื่องจากแนวโน้มของตลาดโลกมีการเปิดเสรี และสภาวะธุรกิจแบบโลกไร้พรมแดน (Globalization) สูงขึ้น ทำให้มีการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจากคู่แข่งในประเทศหรือต่างประเทศ บริษัทต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องประเมินความเสี่ยง และลดต้นทุนในการดำเนินงาน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการดำเนินงาน และความสามารถในการระดมทุน หากผู้ลงทุนไม่ว่าจะเป็นผู้ลงทุนในประเทศ หรือต่างประเทศขาดความมั่นใจในการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท โดยไม่มั่นใจว่าสิทธิ และผลประโยชน์ของตนจะได้รับความคุ้มครองหรือไม่ ผู้ลงทุนก็อาจไม่เลือกลงทุน หรือหากผู้ลงทุนต้องการผลตอบแทนสูง ซึ่งจะทำให้บริษัทไม่สามารถแข่งขันได้ในที่สุด เช่น กรณีของบริษัท Enron ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการ ไม่เปิดเผยข้อมูลและขาดความโปร่งใส ทำให้บริษัท Enron ต้องปิดกิจการ ส่งผลกระทบต่อบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีของบริษัทเอนรอน ซึ่งต้องเลิกกิจการไปด้วยเช่นกัน

โครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการ ประกอบด้วยบุคคล 3 ฝ่าย คือ ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และฝ่ายจัดการ โดยทั้ง 3 ฝ่ายต่างมีบทบาทที่แตกต่างกันในบริษัท ซึ่งการกำกับดูแลกิจการ จึงเป็นกระบวนการที่คณะกรรมการบริษัทในฐานะตัวแทนของผู้ถือหุ้นในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ และเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานของบริษัท โดยดูจากการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทผ่านช่องทางต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและสะดวกที่สุด เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้ ไม่ดำเนินงานด้วยการทุจริตหรือกระทำในทางที่ไม่ชอบธรรมอันจะเป็นการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของบริษัทและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ ผู้ขาย ลูกจ้าง พนักงาน รัฐบาล สังคม และประชาชน

“การเปิดเผยข้อมูลที่ดี” จะทำให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลที่มีเนื้อหาและรายละเอียดเพียงพอต่อการตัดสินใจลงทุนในบริษัท ตัวอย่างเช่น การเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน (Financial Information)

และข้อมูลทั่วไป (Non-Financial Information) อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส เปิดเผย รายงานการกำกับดูแลกิจการ มีระบบการควบคุมภายใน มีการบริหารความเสี่ยงและระบบเตือนภัยล่วงหน้า เป็นต้น และที่สำคัญแม่บทการบัญชีของไทยและมาตรฐานการบัญชีไทยหลายฉบับได้กำหนดให้มีการจัดทำและนำเสนองบการเงินอย่างถูกต้องและยุติธรรม

Beaufret (n.d.) พบว่า การเพิ่มระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสช่วยเพิ่มการเติบโตของยอดขายอย่างรวดเร็วมากกว่าบริษัทอื่นในตลาดเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ [กลต.] (ม.ป.ป.) ศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้าง Good Corporate Governance ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย” โดยคณะทำงาน พบว่าการเปิดเผยข้อมูลเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ เนื่องจากผู้ถือหุ้นสามารถใช้กลไกในการเปิดเผยข้อมูลเป็นช่องทางในการติดตาม (Monitor) การปฏิบัติงานของผู้บริหารได้ การเปิดเผยข้อมูลที่ดีนั้น นักลงทุนควรมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน (Free Flow) ข้อมูลที่เปิดเผยต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ เพียงพอ และทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ ควรมีทั้งข้อมูลที่เป็นข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลทั่วไป ที่สะท้อนถึงจุดอ่อน และจุดแข็งของบริษัท เพื่อให้ผู้ถือหุ้นมีข้อมูลครบถ้วนในการตัดสินใจ และควบคุมดูแลผู้บริหารทั้งในเรื่องการจัดการความเสี่ยง (Risk Management), การจัดการด้านการเงิน (Financial Management) และกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Business Strategy)

Griffith (1998) กล่าวว่า ในหลายประเทศส่งเสริมให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสเพื่อป้องกันการฉ้อโกงและการทุจริต (Fraud and Corruption)

Balic, Bradley, Bwakira and Fasang (2002) ได้ศึกษาเรื่อง “ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล (Transparency and Disclosure)” พบว่า จำนวนข้อมูลที่บริษัทจัดทำในรายงานประจำปีมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงด้านการตลาด (Market Risk) และ มูลค่ากิจการ (Valuations)

ไทยเรตติ้งแอนด์อินฟอร์เมชันเซอร์วิส จำกัด [TRIS] (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บรรษัทภิบาลในมุมมองของนักลงทุนสถาบันไทย” พบว่านักลงทุนสถาบันให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ของบริษัทจดทะเบียนต่อสาธารณะและเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดกับนักลงทุนสถาบันมากกว่าเรื่องอื่น ๆ เพราะใช้ข้อมูลที่เปิดเผยมุ่งเป็นประจำ โดยสื่อที่ใช้มากที่สุดคือ งบการเงินและรายงานประจำปี นอกจากนั้นยังเห็นว่าหากไม่มั่นใจในเรื่องความโปร่งใสของการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการและผู้บริหารก็ไม่น่าเชื่อถือ และพบว่าประโยชน์ของบรรษัทภิบาลที่ดีในความคิดของนักลงทุนสถาบันคือ จะทำให้ภาพพจน์ของบริษัทดีขึ้น เพิ่มมูลค่าหุ้นของบริษัท ลดความเสี่ยงที่บริษัทจะล้มละลาย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

และเพิ่มความสามารถในการทำกำไร นอกจากนี้ยังจำหน่ายหุ้นเพิ่มทุนหรือหุ้นกู้ง่ายและเร็วขึ้น หรือได้ต้นทุนทางการเงินในรูปอัตราดอกเบี้ยต่ำลง

และเนื่องจากการประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทนั้น ผู้ใช้ทางการเงินจะใช้ข้อมูล ในงบการเงิน ตลอดจนหมายเหตุประกอบงบการเงินที่บริษัทเปิดเผยเป็นดัชนีสำคัญในการประเมิน ประกอบการตัดสินใจ

อย่างไรก็ตามจากแนวคิดที่ว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือบรรษัทภิบาล จะสร้างความโปร่งใส เพิ่มความเชื่อมั่น ต่อผู้ถือหุ้นรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิง เศรษฐกิจของบริษัทในตลาดทุน โดยเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างความแข็งแกร่งในการแข่งขัน และก่อให้เกิดการพัฒนาของผลการดำเนินงาน ซึ่ง การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสเป็นส่วน หนึ่งของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผย ข้อมูลและความโปร่งใสกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ว่าระดับ ของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสของบริษัทจะมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของ บริษัทหรือไม่ อย่างไร ซึ่งยึดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ของการกำกับดูแล กิจการที่ดีหรือบรรษัทภิบาล กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับ หลักสากลของการกำกับดูแลกิจการที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสกับผลการดำเนินงาน ของบริษัทตามหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสจะส่งผลต่อผลการดำเนินงาน หรือไม่ อย่างไร จากบทความ ผลงานวิจัยของต่างประเทศและในประเทศไทย จึงเป็นที่มาของการศึกษา ในครั้งนี้ว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในระดับสูงจะช่วยให้บริษัทฯ ที่ปฏิบัติตามดังกล่าว ลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการทุจริต นื้อโกง ลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการไม่จัดการความเสี่ยงและการควบคุม ภายในที่ไม่ดี ลดต้นทุนของเงินทุน ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างความเชื่อมั่น เพิ่มยอดขายสินค้าและบริการของบริษัทฯ ในที่สุดจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทฯดีขึ้นด้วย หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

จากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี หนึ่งในหลักการดังกล่าวที่มีความสำคัญในการให้ ข้อมูลทั้งทางด้านการเงินและข้อมูลทั่วไปที่ไม่ใช่ด้านการเงินคือ การเปิดเผยข้อมูลและความ

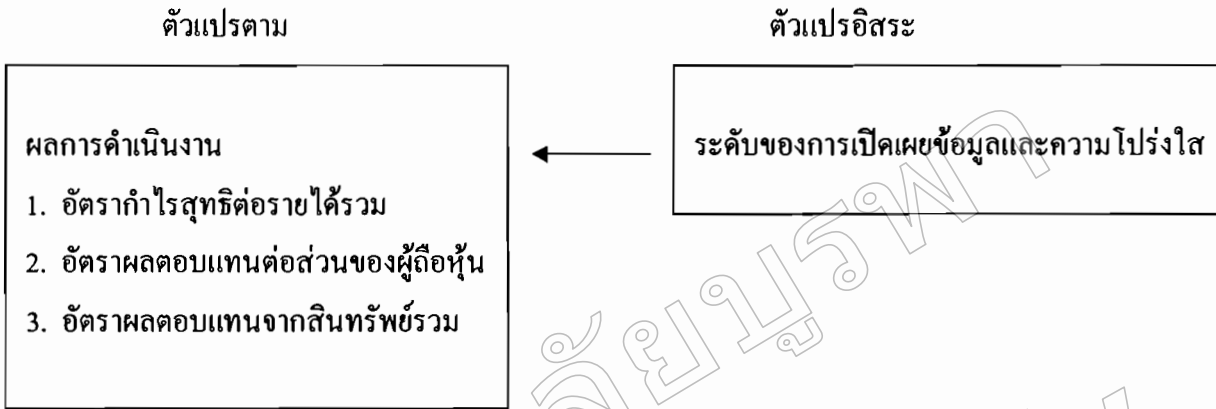
โปร่งใส เพื่อประโยชน์ในการติดตามการดำเนินงานของฝ่ายจัดการว่ามีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใสหรือไม่ และเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจทางด้านเศรษฐกิจต่อบริษัททั้งผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบกับบทความและงานวิจัยในอดีตพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำให้ภาพพจน์ของบริษัทดีขึ้น เพิ่มมูลค่าหุ้นของบริษัท ลดความเสี่ยงที่บริษัทจะล้มละลาย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ช่วยเพิ่มการเติบโตของยอดขายอย่างรวดเร็วและเพิ่มความสามารถในการทำกำไร นอกจากนี้ยังจําหน่ายหุ้นเพิ่มทุนหรือหุ้นกู้ง่ายและเร็วขึ้นหรือได้ต้นทุนทางการเงินในรูปอัตราดอกเบี้ยต่ำลง ป้องกันการฉ้อโกงและการทุจริต ลดความเสี่ยงด้านการตลาด (Market Risk) และ เพิ่มมูลค่าของกิจการ (Valuations) จากการใช้ข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงิน มีความสำคัญต่อการประเมินผลการดำเนินงานฐานะการเงิน ตลอดจนการแสดงความโปร่งใสในการดำเนินงานของฝ่ายจัดการและการเปิดเผยข้อมูล อาจเป็นแนวทางที่อาจเลือกปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ฝ่ายจัดการมีโอกาสดังกล่าวที่จะตัดสินใจว่าจะเลือกเปิดเผยข้อมูลมากน้อยเพียงไร และค่าใช้จ่ายในการเปิดเผยข้อมูลจะคุ้มกับประโยชน์ที่บริษัทฯ จะได้รับหรือไม่ จึงเป็นที่มาของสมมติฐาน ดังนี้

H₁: ระดับของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้วิจัยเชื่อว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในระดับสูงน่าจะมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในระดับต่ำ จึงเป็นที่มาของสมมติฐานข้อที่ 2 ดังนี้

H₂: กลุ่มของบริษัทจดทะเบียนที่มีการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในระดับสูงจะมีค่าเฉลี่ยของผลการดำเนินงาน มากกว่า กลุ่มของบริษัทจดทะเบียนที่มีการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในระดับต่ำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

จากการศึกษา หากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน ก็จะเป็นหลักฐานสนับสนุนผลการศึกษาและงานวิจัยของประเทศไทยและต่างประเทศให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น Beaufret (n.d.) พบว่าการเพิ่มระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสช่วยเพิ่มการเติบโตของยอดขายอย่างรวดเร็วมากกว่าบริษัทอื่นในตลาดเดียวกัน, Griffith (1998) กล่าวว่า ในหลายประเทศส่งเสริมให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสเพื่อป้องกันการฉ้อโกงและการทุจริต Balic et al. (2002) ได้ศึกษาเรื่อง “ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล” พบว่า จำนวนข้อมูลที่บริษัทจัดทำในรายงานประจำปีมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงด้านการตลาด (Market Risk) และ มูลค่ากิจการ (Valuations) บริษัทไทยเรตติ้งเอนคอินฟอร์เมชันเซอร์วิส จำกัด [TRIS] (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บรรษัทภิบาลในมุมมองของนักลงทุนสถาบันไทย” พบว่านักลงทุนสถาบันให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดและพบว่าประโยชน์ของบรรษัทภิบาลที่ดีในความคิดของนักลงทุนสถาบันคือ จะทำให้ภาพพจน์ของบริษัทดีขึ้น, เพิ่มมูลค่าหุ้นของบริษัท, ลดความเสี่ยงที่บริษัทจะล้มละลาย, เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มความสามารถในการทำกำไร นอกจากนี้ยังจําหน่ายหุ้นเพิ่มทุนหรือหุ้นกู้ง่ายและเร็วขึ้นหรือได้ต้นทุนทางการเงินในรูปอัตราดอกเบี้ยต่ำลง แต่ถ้าหากระดับของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสดังกล่าวไม่ได้มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน ก็แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นที่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษา แต่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ และอาจมี

ปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฝ่ายจัดการ ในการเลือกที่จะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูล ดังนั้นประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัยครั้งนี้จึงประกอบด้วย

1. ทำให้ทราบประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในระดับสูงตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทพัฒนาได้
2. เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการที่จะทราบว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของบริษัทดังกล่าวอย่างไรเพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจทางธุรกิจ
3. เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ให้หน่วยงานกำกับดูแลกิจการที่ดีต่าง ๆ และบริษัททราบถึงผลประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ตลอดจนพัฒนาการปฏิบัติรวมถึงหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสของการกำกับดูแลกิจการที่ดียิ่งขึ้นต่อไป
4. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจสามารถนำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 2546 โดยพิจารณาข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงินประจำปี โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส จากศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวพัฒนามาจากหลักสากลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD)

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การที่เลือกทดสอบข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2546 เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเริ่มจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา
2. การศึกษาข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงินประจำปี เนื่องจากความพร้อมของข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เปิดเผยต่อสาธารณะชนและงบการเงินดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยแล้ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายจัดการ คณะกรรมการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียนั้นประกอบ
2. การเปิดเผยข้อมูล หมายถึง การแสดงข้อมูลของบริษัทต่อสาธารณะชน
3. ความโปร่งใส หมายถึง การดำเนินงานที่สร้างความไว้วางใจ ความยุติธรรม ระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทภายในกรอบข้อจำกัดของสถานะการแข่งขันของบริษัท ความโปร่งใสมิมีส่วนช่วยเสริมประสิทธิผลของบริษัทและการทำงานของตลาดทุน ช่วยให้คณะกรรมการสามารถแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นและผู้เกี่ยวข้องพิจารณาพิจารณาบริษัทได้อย่างถี่ถ้วนขึ้น